

DEN HYGGESFRIA SKOGEN

Glöm inte hänsynen

Hyggesfritt skogsbruk ger arter med dålig spridningsförmåga och låg tolerans mot kalavverkning en bättre chans att överleva. Men det är viktigt att lämna naturhänsyn även här.

TEXT MATS HANNERZ FOTO SVERKER JOHANSSON

Line Djupström har jobbat länge med naturhänsyn på hyggen och i alternativa skötselmetoder vid Skogforsk och SLU. Hon tror att hyggesfria metoder är ett viktigt komplement till trakthyggesbruket. Inte minst för de svårspredda arterna.

Och hon håller med Ulf Johansson (se förra uppslaget). I en rationellt skött hyggesfri skog finns ingen garanti för att det skapas död ved. Den är lika viktigt att spara och skapa där som i trakthyggesbruket.

– I trakthyggesbruket får vi ofta en stor puls av död ved i slutet av omloppstiden. Veden torkar och bryts ner och sen har vi en liten nytillförsel under resten av omloppstiden. Vedlevande mossor och svampar behöver kunna flytta till nya substrat när den gamla veden inte längre passar. I en blådad skog har vi en mer kontinuerlig tillförsel av död ved. Det kommer alltid att finnas ved i olika nedbrytningsstadi-er så att svårspredda arter kan hitta nya platser att leva på.

– Men det förutsätter förstås att den döda veden lämnas kvar i skogen.

Hon tipsar också om att lämna den döda veden i trädgrupper vid sidan av stickvägarna, då är det mindre risk att den körs sönder.

Trädlevande lavar är ett annat exempel på arter som kan gynnas av hyggesfritt. Många hänglavar och barklevande lavar sprider sig bland annat genom fragmentering – små

delar av laven faller ner och fastnar på andra träd.

– I en blådad skog eller i en skärmställning finns alltid nya mindre träd där lavarna kan etablera sig. Träden tillåts också bli gamla, och det gynnar ju lavarna.

SMÅ- OCH STORSKALIGA STÖRNINGAR

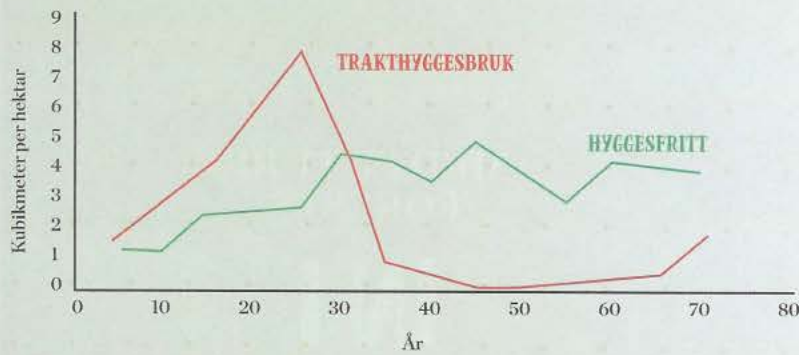
Mykorrhizasvampar som är beroende av levande träd, insekter knutna till död ved och ihåliga träd, samt lavar och mossor i fuktiga miljöer är exempel på artgrupper som ofta gynnas av skoglig kontinuitet. Men många arter är också beroende av störningar, ljus och värme. Här skiljer sig trakthyggesbruk från hyggesfritt. I den hyggesfria skogen är störningarna småskaliga, det blir bara små luckor när de större träden tas ut. Trakthyggesbruket skapar mer storskaliga störningar som efter en storm eller brand. Det finns många rödlistade arter som är beroende av solbelyst död ved, fristående träd eller störd mark.

– Men även i de hyggesfria alternativen kan vi tänka på att skapa olika miljöer, till exempel högstubbar i kanter mot söder eller lite större luckor. Då får även de störningsgynnade arterna en chans.

– En mix av trakthyggesbruk och hyggesfria metoder ger förmodligen mest mångfald. Då skapar vi miljöer både för gammelskogens arter och de markväxter och andra pionjärrarter som kommer efter kalavverkningen. Men vi behöver också bevara större skogsområden, t.ex. som reservat, för att klara mångfalden. ☺

HÅRD DÖD VED >20 CM

I den här figuren från Future Forests rapport "Hyggesfritt skogsbruk" visas hur mängden död ved förändras över tiden i trakthyggesbruket och i det hyggesfria alternativet. 25 år in i den studerade tidsperioden slutavverkas skogen. Den döda veden skapas mot slutet av omloppstiden och bryts snabbt ned efter avverkningen. I det hyggesfria alternativet ställs skogen om från enskiktad till blädningsskog.

"EN MIX GER
FÖRMODLIGEN
MEST MÅNGFALD"

LINE DJUPSTRÖM